

følgende resultat: 60 domme stadfæstede underrettens godkendelse af frihedsberøvelsen, 1 dom stadfæstede underrettens ophævelse af frihedsberøvelsen, 3 domme ændrede underrettens godkendelse af frihedsberøvelsen, og 6 domme ændrede underrettens ophævelse af frihedsberøvelsen.

Der har kun foreligget få andragender i henhold til retsplejelovens § 475, stykke 3, om tilladelse til anke til Højesteret, og kun ganske enkelte sager er afgjort ved Højesteret.

De indhentede oplysninger viser endvidere, at lovene i det store og hele har virket tilfredsstillende. Landsretspræsidenterne har dog gjort opmærksom på, at der kunne være spørgsmål om ændring med hensyn til visse af de processuelle bestemmelser.

I medfør af retsplejelovens § 469, 1ste stykke, skal sag om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse forelægges retten på det sted, hvor den frihedsberøvede har bopæl (hjemting). Efter denne bestemmelse vil sager vedrørende personer, der har ophold på hospital eller anstalt, men som har bevaret en vis tilknytning til den bopæl, de havde inden indlæggelsen, blive anlagt ved denne bopæls værneting og ellers ved hospitalets eller anstaltens værneting. I sager, der herefter ikke behandles ved hospitalets eller anstaltens værneting, har det af og til været vanskeligt at lade den frihedsberøvede møde umiddelbart for den dømmende ret, og præsidenten for Østre Landsret har derfor udtalt, at han vil finde det hensigtsmæssigt, om der blev adgang til i sådanne tilfælde at benytte anstaltens værneting.

Efter justitsministeriets mening bør den nugældende smidige regel, der er i overensstemmelse med retsplejelovens almindelige værnetingsregel, foretrakkes for en bestemmelse som den foreslåede, der vil bevirke, at sagerne i videre omfang end nu bliver henlagt til retterne på det sted, hvor anstalterne er beliggende, og betyde en ophobning af sagerne ved få embeder. I praksis har underretten på den frihedsberøvedes hjemsted i et vist omfang foretaget afhøring af den frihedsberøvede på den uden for retskredsen liggende anstalt, således at de påpegede vanskeligheder derved er afhjulpet.

Efter retsplejelovens § 470, 2det stykke, skal der beskikkes sagfører for den frihedsberøvede, medmindre han ikke ønsker det, og for den besluttende myndighed kan retten på begæring beskikke en sagfører, når der skønnes at være fornøden anledning dertil.

Præsidenten for Vestre Landsret har foreslået, at beskikkelse af sagfører for den frihedsberøvede skal kunne ske, uanset at den frihedsberøvede ikke ønsker det, idet det efter præsidentens opfattelse vil være betænkeligt, i hvert fald når det drejer

sig om personer, hvis mentale tilstand afviger fra den normale, at lade sagen behandle uden sagførerbeskikkelse for den frihedsberøvede. Efter justitsministeriets mening er beskikkelse af sagfører i en sådan sjældent forekommende konfliktsituation ikke påkrævet, da retten ifølge § 471, 1ste stykke, selv skal drage omsorg for sagens oplysning, og der foreslås derfor ikke nogen ændring i den gældende ordning.

Landsretspræsidenterne har endvidere foreslået, at beskikkelse af sagfører for den besluttende myndighed skal kunne ske, selv om der ikke af denne fremsættes begæring herom, idet dommerens udøvelse af officialvirksomhed i disse tilfælde af den frihedsberøvede kan blive opfattet, som om dommeren væsentligt optræder som administrationens repræsentant. Sagførerbeskikkelse for den administrative myndighed er imidlertid, som det fremgår af motiverne til lovforslaget (F. T. 1953-54, tillæg A, spalte 1517) tænkt som en undtagelse, og bestemmelsen forekommer tilstrækkelig rummelig til, at der kan danne sig en hensigtsmæssig praksis i de forskellige grupper af sager. Hertil kommer, at en udvidet adgang til sagførerbeskikkelse vil bevirke en ikke ønskelig stigning i omkostningerne ved sagernes behandling, og at retten, såfremt den anser det for nødvendigt, kan anmode den administrative myndighed om at give møde i sagen. Justitsministeriet foreslår derfor ikke den nugældende regel ændret.

Det har i praksis vist sig, at det kan virke uheldigt, at den frihedsberøvede er til stede i retten under afgivelse af vidneforklaringer, herunder forklaringer af personer tilknyttet den anstalt, hvor den frihedsberøvede er anbragt. Det kan således modvirke behandlingen af den frihedsberøvede, at han i retten har adgang til direkte at påhøre lægernes og de øvrige vidners forklaring om hans psykiske tilstand og optræden. Endvidere kan vidner, der må afgive forklaring til ugunst for den frihedsberøvede, blive udsat for ubehageligheder fra denne. Selv om retterne med støtte i § 470, stykke 4, om tilfælde, hvor fremstilling af den frihedsberøvede kan undlades, har bestemt, at den frihedsberøvede skal forlade retssalen under afgivelse af vidneforklaringen, har landsretspræsidenterne dog foreslået en særlig lovregel herom. Justitsministeriet foreslår i overensstemmelse hermed som nyt stykke 2 i § 471 indføjet en regel om, at retten kan bestemme, at den frihedsberøvede, når særlige omstændigheder taler derfor, skal forlade retssalen under bevisførelsen eller under en del af denne. Når den pågældende atter er indladt i retssalen, skal han gøres bekendt med det under hans fraværelse forefaldne.